

Niet voor publicatie
Nadruk verboden.

Rapport Nr. 63

Onderzoek naar de kostprijzen van
Bloemisterij-producten voor het
teeltjaar 1947.

Algemene beschouwingen.
=====

Bij dit onderzoek stelt het L.E.I. zich ten doel kostprijsberekeningen te geven van de voornaamste bloemisterijproducten in de meest voorkomende teeltwijzen.

Dit rapport omvat uitsluitend algemene gegevens en beschouwingen met betrekking tot de methode van onderzoek en de wijze van berekenen der kostprijzen. Het is derhalve uitsluitend bedoeld als inleiding tot achtereenvolgens uit te brengen rapporten betreffende de productiekosten van bepaalde bloemisterij-producten.

Op de bijlagen B 1 t/m 12 hebben wij de jaarkosten aan renten, afschrijvingen, onderhoud en verzekeringen van de duurzame productiemiddelen gegeven, waarvan bij alle, in de volgende rapporten als A-bijlagen opgenomen, kostprijsberekeningen wordt uitgegaan.

I. Methode van onderzoek.

De berekeningen zijn gebaseerd op de kosten en opbrengsten van goedgeloide, rationele bedrijven in een voor het betreffende gewas geëigend gebied.

De gegevens van dit onderzoek zijn verkregen door uitvoerige mondelinge enquêtes bij meerdere bedrijven en deskundigen, terwijl tevens nog gebruik werd gemaakt van het cijfermateriaal, dat door de Directie van den Tuinbouw bij het door haar in voorgaande jaren ingestelde onderzoek werd verzameld en dat aan ons Instituut ter beschikking is gesteld. Al deze gegevens zijn door ons op hun juistheid getoetst en waar nodig aan het oordeel van een commissie van deskundigen (Commissie van Advies) onderworpen.

II. De wijze van berekenen.

A. Kosten.

a. Algemeen.
=====

Bij de berekening der kosten van die duurzame productiemiddelen waarvoor thans, in enigszins normale omvang vervangingsmogelijkheid aanwezig is, is uitgegaan van het prijspeil van Januari 1947.

Voor die duurzame productiemiddelen waarvoor thans geen voldoende vervangingsmogelijkheid bestaat, is uitgegaan van de te verwachten prijzen op het ogenblik, dat vervanging weer mogelijk zal zijn. Bij de taxatie hiervan is aangenomen, dat wel de huidige onderlinge verhouding in de prijzen van bouw- en constructiematerialen, enz (1) gehandhaafd zal blijven, doch dat de, door de grote vraag naar bouwmaterialen op de wereldmarkt, gezamenlijk boven het algemeen prijs-

L,
63
A

peil gestegen prijzen hiervan (2), zich weer aan het algemeen prijspeil (3) zullen aanpassen, wanneer de huidige achterstand op dit gebied enigszins zal zijn ingelopen en deze materialen dus weer voor normale vervanging tegen gestabiliseerde prijzen beschikbaar zullen zijn.

ad.1. De huidige prijzen van bouwmaterialen komen tot uitdrukking in de volgende indexcijfers verstrekt door het "Bureau Documentatie Bouwwezen".

		(1939 = 1)		
hout	6 - 8		ijzer	ca 3½
steen	4½		zand	5
cement	4		kalk	5

Het indexcijfer voor arbeidsloon bedraagt volgens het Statistische Bulletin nr. 59 van het C.B.S. 1,75. Rekening houdende met de verminderde arbeidsproductiviteit en de (gestegen) sociale lasten wordt het indexcijfer voor arbeidsloon 2,5

ad.2. Rekening houdende met de normale jaarlijkse landelijke behoefte aan nieuwe duurzame productiemiddelen van verschillende soort berekenden wij voor investeringen in de tuinbouw als gemiddelde een indexcijfer van 3,35.

ad.3. Het Centraal Planbureau i.o. baseert zijn berekeningen eveneens op een constant prijspeil op de wereldmarkt. Op pag. 14 van de eerste nota inzake het "Centraal economisch plan 1947" wordt hieromtrent opgemerkt: "Als zodanig werd gekozen een prijsniveau van 250% van 1938 hetgeen ongeveer overeenkomt met het voor 1947 verwachte invoerprijspeil. Ten aanzien van de prijsbewegingen op de wereldmarkt zal men op meer stabiliteit dan vroeger mogen hopen zodra een nieuw naoorlogs evenwicht is bereikt" (zie ook pag. 24 van deze nota).

Op grond van vorenstaande veronderstellingen is na vermenigvuldiging met $\frac{2,5}{3,35}$ van bovengenoemde indexcijfers voor bouwmaterialen en loon, hieruit, voor de toekomstige stichtingskosten van elk der duurzame productiemiddelen, de in de B-bijlagen als factor gebruikte gewogen indexcijfers t.o.v. 1939 berekend. In die gevallen, waarin uit opgaven van aannemers en installateurs van het betreffende productiemiddel, rechtstreeks het indexcijfer 1947 t.o.v. 1939 bepaald kan worden, is hiervan gebruik gemaakt.

De waarde van de grond is overeenkomstig de prijs, die bij vervreemding door het Prijzenbureau voor Onroerende Zaken (ressorterende onder het Directoraat-Generaal voor de Prijzen) wordt toegestaan, bepaald. Deze prijzen zijn verkregen door bij elk der betreffende Prijzenbureaux mondeling te informeren naar de toelaatbaar geachte recente verkoopprijzen van grond van die kwaliteit en ligging, waarvan in de betreffende kostprijsberekening is uitgegaan.

Het niet volledig benutten der verwarmingsinstallatie, enz.

Voor het teeltjaar 1947 is zoals bekend, aan de bloemisterij bedrijven slechts in beperkte mate brandstof verstrekt en wel voornamelijk stookolie. Bij de meeste bedrijven met stookkassen is derhalve sprake van een "onderbezetting" der verwarmingsinstallatie, die wij niet in de kosten hebben opgenomen, evenmin als de onder-

bezetting van het bedrijf tengevolge van de - inmiddeld opgeheven - inkrimping van het teeltrecht.

b. De afzonderlijke kostenelementen

1. Renten.

Over het in de duurzame productiemiddelen gemiddeld geïnvesteerde kapitaal is 3% rente per jaar berekend, in overeenstemming met de algemene rentevoet. Voor de grond en het glas van kassen, bakken, enz. welke niet aan slijtage onderhevig zijn, is de investering gesteld op de volle nieuwwaarde, voor de overige duurzame productiemiddelen gemiddeld op 60% van de nieuwwaarde. Over het kapitaal benodigd voor de niet-duurzame productiemiddelen, dat telkens slechts gedurende een deel van het jaar geïnvesteerd is, is een hogere rente, t.w. $3\frac{1}{2}$ % berekend over het totaal dezer kostenbedragen gedurende de tijd, dat deze gemiddeld in het bedrijf zijn vastgelegd.

2. Afschrijvingen.

Het vaststellen der afschrijvingspercentages is geschied op basis van de duur, waarover naar het oordeel van deskundigen een nuttig gebruik kan worden verwacht en rekening houdende met een eventuele residuwaarde. Bij het gereedschap werden 4 waardegroepen onderscheiden, afhankelijk van de aard en de grootte van het bedrijf (zie bijlage B 11). Daar in de lagere waardegroepen verhoudingsgewijs in grotere mate de sneller versleten kleinere gereedschappen begrepen zijn is het percentage voor afschrijving (incl. onderhoud) hier hoger gesteld dan in de hogere waardegroepen.

3. Materialen.

Bij de bepaling der kosten van grond- en hulpstoffen is uitgegaan van de thans beschikbare soorten en kwaliteiten. Bij de vaststelling van het quantitative verbruik is echter, met name bij de meststoffen, ook voor zover deze nog niet in voldoende mate verkrijgbaar zijn, de normale hoeveelheid ingecalculeerd. Omgekeerd wordt echter ook geen rekening gehouden met het inhalen van achterstand o.a. in bemesting, die als gevolg van de oorlog is ontstaan.

4. Arbeid.

Het aantal arbeidsuren, besteed aan de teeltbewerking is bepaald op basis van de gemiddelde arbeidsprestatie van volwaardige arbeiders. Van dit aantal arbeidsuren is voorts voor teelten in kassen 10% en voor teelten in bakken en in de volle grond 15% als "verlet en diverse werkzaamheden" aangenomen.

Bij de berekening van het uurloon is uitgegaan van de week- en uurlonen, welke door het College van Rijksbemiddelaars zijn goedgekeurd. De kosten van arbeid hebben alleen betrekking op de handenarbeid, die door betaalde arbeidskrachten of door de tuinder of leden van zijn gezin is verricht.

Ondernemersloon. Voor de eigelijke ondernemersarbeid (leiding en toezicht; ondernemersloon) en voor het niet voorzienbare teelt-risico van de tuinder is geen bedrag opgenomen, daar de vaststelling hiervan geheel en al een kwestie van overheidsbeleid is. De prijs dient derhalve boven de door ons berekende kostprijs nog een bedrag over te laten voor de beloning van deze ondernemersarbeid en voor het dragen van het risico.

5. Diensten van derden.

Het onderhoud van duurzame productiemiddelen vindt naar omstandigheden gedeeltelijk plaats in eigen bedrijf, gedeeltelijk laten men het in opdracht uitvoeren. Eenvoudigheidshalve hebben wij het totaal bedrag aan onderhoud echter geheel als "Diensten van derden" opgenomen. Ook hier is geen rekening gehouden met extrakosten als gevolg van de achterstand gedurende de oorlog.

6. Belastingen.

Grond- waterschaps- en polderlasten.

De bedragen hiervoor zijn mede verkregen door een schriftelijke enquête onder enkele tientallen tuinders.

Ondernemersbelasting.

Van de zijde van het Ministerie is medegedeeld, dat de ondernemingsbelasting ook voor de land- en tuinbouw van kracht zal worden. Deze belasting wordt eensdeels berekend over de bedrijfswinst, anderdeels over het bedrijfskapitaal; alleen het laatste deel behoort tot de kosten. Deze belasting wordt geheven ten behoeve van de gemeenten tegen een plaatselijk verschillend tarief. Wij hebben 4,8 o/oo van het bedrijfskapitaal ingecalculeerd als het tarief, dat waarschijnlijk het meest zal voorkomen.

B. Opbrengsten.

De opbrengsten zijn vastgesteld als gemiddelden over een groot aantal jaren van goed geleide bedrijven.

Aangezien bij de berekening der kosten werd uitgegaan van een normale verzorging van de teelt, zijn ook de overeenkomstige normale opbrengsten aangehouden. Waar nodig, zijn zo mogelijk de, voor diverse variëteiten van een gewas verschillende opbrengsten afzonderlijk vermeld. In het algemeen is alleen het totaal van alle sorteringen en kwaliteiten opgenomen.

's-Gravenhage, September 1947.

Landbouw-Economisch Instituut.

KOSTEN van een rozenkas, resp. Anjerkas, AALSMEER.

(50 x 10 M2)

Constructie : Betonnen voet, ijzeren onderbouw en houten dek.

Afschrijvingspercentage : 4 %

Waarde : Voet met onderbouw en dek (incl.glas
inzetten en afwerken). Waarde 1939 /
f.2235 x $2\frac{1}{4}$ f. 5029,-
Glas 750 M2 = 75 kisten
Waarde 1939 (75 x f. 7.-) x 3 f. 1575,-
f. 6604,-

Gemiddeld geïnvesteerd kapitaal :

Voet met onderbouw en dek
60 % van f. 5029,- f. 3017,-
Glas 100 % van f. 1575,- f. 1575,-
f. 4592,-

Kosten :

Rente 3 % van f. 4592,- f. 137,76
Afschrijving 4 % van f. 5029,- f. 201,16
Onderhoud (incl. vervanging glas) f. 150,-
Glasverzekering 15 o/oo van f. 1575,- f. 23,63
f. 512,55
=====

Afgerond: f. 513,-
=====

Kosten van Seringenkassen.

(100 M2)

Constructie : Betonfundering op palen, ijzeren onderbouw met houten dek op stenen muurtje. Kasmaten ca 7 x 10 M2.

Afschrijvingspercentage : 4 %

Waarde : Fundering, Onderbouw met dek.

Waarde 1939 - f. 790 x $2\frac{1}{4}$ f. 1778,-

Glas 145 M2 = 15 kisten.

Waarde 1939 (15 x f. 7,-) x 3 f. 315,-

f. 2093,-

=====

Gemiddeld geïnvesteerd kapitaal.

Fundering, onderbouw en dek

60 % van f. 1778,- f. 1067,-

Glas 100 % van f. 315,- f. 315,-

f. 1382,-

=====

Kosten :

Rente 3 % van f. 1382,- f. 41,46

Afschrijving 4 % van f. 1778,- f. 71,12

Onderhoud (incl. vervanging glas) f. 50,-

Glasverzekering : 15 o/oo van f. 315,- f. 4,73

f. 167,31

=====

Afgerond :

f. 167,-

=====

Kosten van een verwarmingsinstallatie voor 8 rozen-
Kassen, resp. anjerkassen te Aalsmeer, met een op-
pervlakte van tezamen 4000 M2.

Constructie : Stenen ketelhuis met betonnen kelder, stenen
schoorsteen, 2 ledenketels van ieder 50 M2 v.o.
buisdiameter 89 mm.

Afschrijvingspercentages : Ketelhuis en kelder, schoorsteen,
ketel : 6 2/3 %
buizen : 4 %.

Waarde: Ketelhuis met kelder en schoorsteen.

Waarde 1939 f. 2500,- x $2\frac{1}{4}$ f. 5625,-

Ketels - Waarde 1939 f. 35,- per M2
v.o. x 3. f. 10500,-

Buizen, enz. 4000 M. Waarde 1939
(4000 m x f. 2,40) x $1\frac{1}{4}$ f. 16800,-

f. 32925,-

=====

Gemiddeld geïnvesteerd kapitaal :

60 % van f. 32925,- f. 19755,-

=====

Kosten :

Rente 3 % van f. 19755,- f. 592,65

Afschrijving:

Ketelhuis, kelder, schoorsteen en ketel
6 2/3 % van f. 16125,- f. 1075,-

Buizen 4 % van f. 16800,- f. 672,-

f. 1747,-

Onderhoud f. 300,-

f. 2639,65

=====

Afgerond: f. 2640,-

=====

Kosten van een oliestookinstallatie
voor een ketel van 50 M2 v.o!

Constructie : Brander met een regelbare capaciteit van 3-50 liter per
uur, tank met aanvoerleiding.

Afschrijvingspercentage:

Gehele installatie 20 %.

<u>waarde:</u>	Brander) incl. montage	f. 1250,-
	Ventilator		
	Beveiligingsapparaten		
	Leidingen		
	Tank van 6000 liter		f. 670,--
	Aanvoerleidingen 100 m 2" pijp met aen-		f. 400,--
	leg		f. 300,--
	Electrische aansluiting		f. 2620,--
			=====

Gemiddeld geïnvesteerd kapitaal.

60 % van f. 2620,- f. 1572,--
=====

Kosten:

Rente 3 % van f. 1572,-	f. 47,16
Afschrijving: 20 % van f. 2620,-	f. 524,--
Onderhoud	f. 25,--
	f. 596,16
	=====
Afgerond:	f. 596,-
	=====

Kosten van de kachels
 voor Seringenkassen met een totaal
 oppervlakte van 500 M2.

Constructie :

16 vulkachels met toebehoren, ingericht voor
 het stoken van olie.

Afschrijvingspercentage:

Kachels 12½ %
 Oliestookinrichting 20 %

Waarde:

Kachel met toebehoren.	
Waarde 1939 (16 x f. 25,-) x 2	f. 800,--
Oliestookinrichting 16 x f. 50,-	f. 800,--
	f. 1600,--
	=====

Gemiddeld geïnvesteerd kapitaal.

60 % van f. 1600,-	f. 950,--
	=====

Kosten:

Rente 3 % van f. 960,--	f. 28,80
Afschrijving: 12½% v.f.800,- = f.100,-	
20%v.f.800,- = <u>f.160,-</u>	
	f. 260,--
Onderhoud (incl.vernieuwing pijpen)	f. 120,--
	f. 408,80
	=====
Afgerond:	f. 409,--
	=====

Kosten van een waterleiding installatie van
 een anjer-en rozen-bedrijf van 4000 m2 kas.

Constructie: 3 P.K. electromotor met pomp, leidingen, kranen
 afsluiters en slangen.

Afschrijvingspercentage: Electromotor met pomp 6 2/3%
 leidingen, kranen en afsluiters 5 %
 slangen 25 %

<u>Waarde:</u>	3 P.K. electromotor met pomp	f. 550,--
	Leidingen, kranen, afsluiters 325 m.,	
	waarde 1939 (325 x f.1.70) x 2,1	f. 1160,--
	2 slangen van 15 m. à f.4,50 per meter	f. 135,--
		<hr/>
		f. 1845,--
		=====

Gemiddeld geïnvesteerd kapitaal:

60 % van f. 1845,--	f. 1107,--
	=====

Kosten:

Rente 3 % van f. 1107,--	f. 33,21
--------------------------	----------

Afschrijving:

electromotor m.pomp 6 2/3 % v.f.550,--	=36,67
leidingen, kranen en afsl. 5% v.f.1160,--	=58,--
slangen 25% van f. 135,--	33,75

Onderhoud

f. 128,42
f. 80,--

<hr/>
f. 241,63

Afgerond:

<hr/>
f. 242,--
=====

Rapport nr.63, bijlage B.7.

Kosten van een waterleiding installatie
voor een seringenbedrijf met 500 m²
kassen.

Constructie: 1 pk.electromotor met pomp, leidingen, kranen,
afsluiters en slangen.

Afschrijvingspercentege:

electromotor met pomp	6 2/3 %
leidingen,kranen en afsluiters	5 %
slangen	16 2/3 %

<u>Waarde:</u> motor met pomp	f.	350,--
leidingen, kranen en afsluiters,		
waarde 1939 (100 m.à f.1,50) x 2,1	f.	315,--
Slangen 25 m. à f. 4,50 per meter	f.	113,--
		<hr/>
	f.	778,--
		=====

Gemiddeld geïnvesteerd kapitaal.

60 % van f. 778,--	f.	467,--
		=====

Kosten:

Rente 3 % van f. 467,--	f.	14,01
<u>Afschrijving.</u>		
Electromotor met pomp 6 2/3%v.f.350,--=23,33		
Leidingen,kranen en afsl. 5%v.f.315,--=15,75		
Slangen 16 2/3 % v.f.:112,50=18,75		
		<hr/>
	f.	57,83
Onderhoud	f.	25,--
		<hr/>
	f.	96,84
		=====
Afgerond:	f.	97,--
		=====

Kosten van een schuur:

Constructie:

Houten schuur op betonnen voet met pannen dak,
oppervlakte 5 x 8 m².

Afschrijvingspercentage : 4 %

<u>Waarde:</u>	Waarde 1939 =	f. 500,--	
	Waarde 1947 = 3 x f. 500,-- =		f. 1500,--
			=====

<u>Gemiddeld geïnvesteerd kapitaal:</u>			
	60 % van f. 1500,--		f. 900,--
			=====

Kosten:

Rente 3 % van f. 900,--	f.	27,--
Afschrijving 4 % van f. 1500,--	f.	60,--
Onderhoud	f.	30,--
Brandverzekering 2 o/oo van f. 1500,--	f.	3,--

	f.	120,--
		=====

Kosten van een bloemenschuur.

Constructie : Houten schuur met betonnen vloer en ondermuur.

Ingebouwde houten bloementafels.

Oppervlakte 5 x 8 M2.

Afschrijvingspercentage : $2 \frac{1}{2}$ %.

Waarde : Waarde 1939 f. 1000,- x 2,8 f. 2800,--

Gemiddeld geïnvesteerd kapitaal : =====

60 % van f. 2800,-- f. 1680,--

=====

Kosten :

Rente 3 % van f. 1680,- f. 50,40

Afschrijving : $2 \frac{1}{2}$ % van f. 2800,-- f. 70,--

Onderhoud : f. 60,--

Brandverzekering 2 o/oo van f. 2800,-- f. 5,60

f. 186,--

=====

Kosten van een Tuinspoor.

(150 Meter)

Constructie : Rails + wissels, met bijbehorende dwarsliggers, lasplaten, lasbouten, kleinplaten, kleinbouten, één lorrie en twee kipkarren.

Afschrijvingspercentage :

Rails 4 %
Lorrie en kipkarren 5 %

waarde :

150 Meter tuinspoor compleet à f. 5,50 per meter	f.	825,--
1 lorrie compleet	f.	160,--
2 kipkarren compleet f. 200,- per stuk	f.	400,--
		<u>f. 1385,--</u>
		=====

Gemiddeld geïnvesteerd kapitaal.

60 % van f. 1385,--	f.	831,--
		=====

Kosten :

Rente 3 % van f. 831,--	f.	24,93
Afschrijving:		
Rails 4 % van f. 825,--	f.	33,--
Lorrie en kipkarren 5 % van f. 560,--	f.	28,--
		<u>f. 61,--</u>
Onderhoud	f.	25,--
		<u>f. 110,93</u>
		=====

Afgerond:	f.	111,--
		=====

Kosten van de vaartuigen.

Omschrijving:

Praam, laadvermogen 3 ton; roeiboort aanhangmotor 4½ pk.

Afschrijvingspercentages:

Praam 4 %
 Roeiboort 4 %
 Aanhangmotor 12½ %

waarde :

Praam	waarde 1939: f. 375,-- x 2 ¼	f. 845,--
Roeiboort	waarde 1939: 100 x 2 ¼	f. 225,--
Aanhangmotor		f. 645,--

Gemiddeld geïnvesteerd kapitaal :

Praam	60 % van f. 845,--	f. 507,--
Roeiboort	60 % van f. 225,--	f. 135,--
Aanhangmotor	60 % van f. 645,--	f. 387,--

Kosten:

Rente, Praam	3 % van f. 507,--	f. 15,21
Roeiboort	3 % van f. 135,--	f. 4,05
Aanhangmotor	3 % van f. 387,--	f. 11,61
Afschrijving, praam	4 % van f. 845,--	f. 33,80
Roeiboort	4 % van f. 225,--	f. 9,--
Aanhangmotor	12½ % van f. 645,--	f. 80,63
Onderhoud, praam		f. 50,--
Roeiboort		f. 20,--
Aanhangmotor		f. 60,--
		f. 284,30
		=====
Afgerond:		f. 284,--
		=====

Kosten van het gereedschap.

<u>Afschrijvingspercentages</u> (Incl. onderhoud)	15 %	16 2/3 %	18 1/3 %	20 %
<u>Waarde:</u>	f. 1250,--	f. 1000,--	f. 750,--	f. 500,--
<u>Gemiddeld geïnvesteerd kapitaal</u> (60 % der waarde.)	f. 750,--	f. 600,--	f. 450,--	f. 300,--
<u>Kosten:</u>				
Rente 3 % van het gemiddeld geïnvesteerd kapitaal	f. 22,50	f. 18,--	f. 13,50	f. 9,--
Afschrijving (incl. onderhoud)	f. 187,50	f. 166,67	f. 137,50	f. 100,--
Brandverzekering : 2 •/oo van de waarde	f. 250	f. 2,--	f. 1,50	f. 1,--
	f. 212,50	f. 186,67	f. 152,50	f. 110,--
Afgerond:	f. 213,--	f. 187,--	f. 153,--	f. 110,--

Het bedrag aan kleiner gereedschap loopt voor de onderhavige bedrijven uiteen van f. 200 - f. 400 per bedrijf. Hieronder zijn o.m. begrepen schoppen, spaden, vorken, harken, schoffels, schrepels, pootgereedschap, messen, scharen e.d.

Het bedrag aan groter gereedschap zoals gieters, emmers, rugspuit, pottenpers, bascule, kruitwagen, kruiplanken, luchtbanden wagen, dekzeilen, zwavelverstuiver, bloemenkisten e.d. loopt, voor de bedrijven, waarin bij de berekeningen wordt uitgegaan, uiteen van f. 200 - f. 1000 per bedrijf.

Het totale bedrag aan gereedschap kan derhalve uiteenlopen van f. 400 - f. 1400 per bedrijf. Daar niet op ieder bedrijf alle gereedschappen in gebruik zijn, hebben wij het maximum aan gereedschap per bedrijf op f. 1250,- gesteld.

Kosten van de rietmatten.

(100 stuks 2,10 x 1,80 m²)

<u>Waarde:</u>	f. 270,--
<u>Afschrijvingspercentage 33 1/3 %</u>	=====
<u>Gemiddeld geïnvesteerd kapitaal</u> 60 % van f. 270,--	f. 162,--
Rente: 3 % van f. 162,--	f. 4,86
Afschrijving 33 1/3 % van f. 270,--	f. 90,--
Brandverzekering 5 o/oo	f. 1,35
	f. 96,21
	=====
Afgerond	f. 96,--
	=====